

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

19 FEBRUARI 1993

BELEIDSBRIEF

Letteren

ingediend
door de heer H. Weckx,
Vlaamse minister van Cultuur
en Brusselse Aangelegenheden

INHOUD

I.	ALGEMENE UITGANGSPUNTEN	
A.	BEVORDERING VAN BOEK- EN LEESCULTUUR	3
B.	SAMENWERKING MET NEDERLAND	4
C.	ADVIESORGANEN	4
D.	BEGROTING	5
II.	CONCRETE BELEIDSMAATREGELEN	
A.	DE AUTEURS	
1.	Werkbeurzen	5
2.	Additionele honoraria	6
3.	Aankopen	6
4.	Leenvergoeding	7
5.	Vlaamse Cultuurprijzen	7
B.	DE UITGEVERS	
1.	Vaste boekenprijs	7
2.	Leenvergoeding	8
3.	Produktieondersteuning	8
4.	Tijdschriften	8
C.	SPREIDING EN PROMOTIE	
1.	Lezingen	9
2.	Literaire manifestaties	9
3.	Literaire verenigingen	9
4.	Internationale spreiding en promotie	
a.	Het vertaalbeleid	10
b.	Writers in residence	10
c.	Boekenbeurzen	10
	BIJLAGEN	
I.	Samenstelling van de Commissie Letteren	12
II.	Besluit van de Vlaamse Executieve van 3 februari 1993 tot oprichting van een Commissie voor het Boek	13
III.	De vaste boekenprijs.	
	Principieel standpunt van de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige gemeenschap	15

1. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

A. BEVORDERING VAN BOEK- EN LEESCULUUR

In deze beleidsbrief licht ik mijn prioriteiten in de letterensector toe. Met het oog op een goed begrip van wat volgt, moet de term „Letteren” in de brede zin opgevat worden.

De zogenaamde „schone letteren” of het literaire boek bestrijken maar een beperkt segment van het boekenaanbod. Een letterenbeleid impliceert dan ook een boekenbeleid met inachtneming van zowel de commerciële als de culturele functies van het boek als produkt op de markt, waar bedrijfseconomische aspecten als productie, aanbod, distributie en verkoop mee gemoeid zijn. Een letterenbeleid moet ten slotte ook begaan zijn met de bevordering van een leescultuur, o.m. met de infrastructuur van bemiddelende media, bibliotheken en andere mediatoeren. Een goed functionerend letterenbeleid kan dan ook niet losgemaakt worden van een bibliotheekbeleid. Ik zal in mijn beleidsbrief de verbondenheid van die verscheiden aandachtspunten en sectoren beklemtonen.

Als Minister van Cultuur hoef ik mij evenwel niet rechtstreeks te mengen in het boekenvak, dat de (commerciële) markt viseert. „Books are different”, zo wordt gezegd : het boek, en inzonderheid het literaire boek, is niet alleen zomaar een commercieel produkt. Maar precies de verwevenheid van de commerciële én de culturele functies van het boek als produkt op de markt én tevens als cultuurgood, verplicht een Minister van Cultuur ertoe, in zijn letterenbeleid marktcorrigerende accenten aan te brengen. Het overheidsinitiatief is essentieel complementair, waar nodig remediërend en voorwaardenscheppend. Een overwogen „productiebeleid”, zoals verder betoogd wordt, is daarmee niet in tegenspraak. Ik neem mij voor een aantal accentverschuivingen ten aanzien van het huidige instrumentarium door te voeren, maar constateer onmiddellijk een aantal beperkingen in de mogelijkheden die een Vlaams Minister van Cultuur heeft om rechtstreeks en met uitsluitend eigen beleidsbevoegdheid in te grijpen in het brede veld van de letteren en van het boek in het algemeen. Cultuurpolitieke ingrepen in het letterenbeleid, zoals dat met al zijn culturele, economische en sociale facetten gestalte zou moeten krijgen, raken bevoegdheidsomschrijvingen zoals die van het federale departement van Economische Zaken waar het de vaste **boekenprijs** of het BTW-tarief voor boeken betreft, of die van het federale departement van Justitie waar het om de actualisering van de wetgeving inzake het auteursrecht gaat. Invoering van bepaalde vormen van belastingvrijstelling, bij voorbeeld voor literaire lezingen, gaat ook de bevoegdheid van de Cultuurminister te buiten. Zoals in de regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve van 30 januari 1992 onder de hoofding **Een nieuw cultuurbeleid**, sub **2. 1. Kunstenbeleid**, expliciet vermeld wordt, moet er in overleg met de federale regering „dringend werk gemaakt (worden) van een behoorlijk sociaal en fiscaal statuut

voor de scheppende en de uitvoerende kunstenaar”. Dergelijke beleidstaken horen niet tot de bevoegdheid van een Minister van Cultuur alleen.

Anderzijds kan het beleid ook maar onrechtstreeks ingrijpen op de leescultuur, hoezeer dat aspect ook geïntegreerd zou moeten worden in onze cultuurpolitiek. Ik neem mij dan ook voor, initiatieven om (zo mogelijk continu) wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de afnemende leesbehoefte en van de leesbevordering daadwerkelijk te ondersteunen. Er werd in Vlaanderen al verspreid onderzoek ondernomen naar de relaties tussen lezen, lenen, kopen en -ook- kijken. Welnu, zoals in Nederland al een aantal jaren gebeurt, zal er in overleg met alle betrokken instanties (van uitgever over bibliothecaris en leesclubleider tot communicatiedeskundige) naar gestreefd worden om dat aspect van het letterenbeleid met wetenschappelijk onderzoek te onderbouwen. Een eerste concreet initiatief is het onderzoek naar het lees-, leen- en koopgedrag, dat in mijn opdracht wordt uitgevoerd in samenwerking tussen mijn administratie en de Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen (VBVB). Dit onderzoek loopt gedurende één jaar en start op 1 april 1993.

Bij de bevordering van de leescultuur gaat het niet alleen om het lezen van literaire teksten, maar om het lezen in al zijn verschijningsvormen. Vandaar dat de bevordering van de leescultuur eveneens tot de opdrachten behoort van de „Stichting voor de Vlaamse Pers” vzw die door de perssector zal worden opgericht en die door de Vlaamse Regering zal worden gesubsidieerd in het raam van de steunmaatregelen aan de Vlaamse pers.

Verschraling van de leescultuur houdt het gevaar van verschrompeling van het kritische denken in. Het boek en de leescultuur dient dan ook een volwaardige plaats te verwerven naast de beeldcultuur. Met het volste begrip voor wetmatigheden van commerciële aard die mijn beslissingsbevoegdheid te buiten gaan, evenals voor bevoegdheidsomschrijvingen van andere departementen, federale zowel als Vlaamse, ben ik van mening dat ook hier cultuurpolitiek gezien een aantal ondersteunende correcties aangebracht kunnen worden.

De eerste prioriteit van mijn letterenbeleid ligt bij de bron : bij de scheppende kunstenaars zelf, dat wil zeggen : auteurs en vertalers. Om de culturele belangstelling in de gemeenschap in stand te houden en bestendig aan te zwengelen moet de overheid voldoende aandacht en middelen besteden aan het creatieve potentieel van een cultuurgemeenschap, dat bij uitstek aanwezig is bij kunstenaars en schrijvers. Ik wil bij deze gelegenheid het begrip „creatief deficit” invoeren. Het mag een cultuurgemeenschap in genen dele ten laste gelegd worden, dat zij haar creatief potentieel zou veronachtzamen of braak zou laten liggen. Een beleidsverantwoordelijke voor de letteren in de ruimste zin heeft tot taak ervoor te waken dat geen artistiek vermogen verloren gaat.

Het boek, en meer bepaald het literaire boek, is een betrouwbare graadmeter voor het kwaliteitsbewustzijn in een cultuur. De auteur staat bij het

begin van die communicatie en overdracht van cultuur, zoals de lezer de eindschakel aan de andere kant van het communicatieproces via het boek is.

Ik wil er ook voor waken dat Nederlandstalige literatuur degelijke promotie- en verspreidingskanalen krijgt en optimaal uitgedragen wordt. Betrokkenheid van het publiek en inburgering van de letteren in zoveel mogelijk lagen van de bevolking, met andere woorden een weldoordachte democratisering van literaire cultuur is een fundamentele optie in mijn beleid. Dergelijke beleidkeuzes omvatten zowel een maatregelenbeleid (zoals vaste boekenprijs, leenvergoeding en leesbevordering) als een middelenbeleid (zoals subsidies).

B. SAMENWERKING MET NEDERLAND

Vanzelfsprekend moet het letterenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap afgestemd worden op de „beleidsbrieven” van mijn collega in Nederland, vooral dan in het kader van de Nederlandse Taalunie. Een aantal deelaspecten van het Vlaamse letterenbeleid kan gebaat zijn bij een confrontatie met het Nederlandse systeem, zowel wat de voorwaardenscheppende maatregelen als wat de middelen betreft. Vooral voor de besteding van subsidies, bij voorbeeld aan auteurs, wens ik in mijn beleidsopties te streven naar harmonisering van de Vlaamse en Nederlandse systemen, om te vermijden dat ze in tegenspraak met elkaar zijn of tegen elkaar uitgespeeld worden. Uit de jongste ontwikkelingen in de instroom van aanvragen is gebleken dat de auteurs de landsgrenzen al hebben overschreden. Afstemming van onze beleidsopties is hier beslist geboden, rekening houdend met de ongelijkheid van de in Nederland en Vlaanderen beschikbare middelen. Om begrijpelijke redenen zetten auteurs dit gebiedsdeel van de Nederlanden met de meest gunstige regeling, in casu Nederland, onder druk, terwijl Vlaamse auteurs een identieke regeling in de Vlaamse Gemeenschap willen afdwingen.

Ook in de sector „internationale promotie” zijn wij van nature aangewezen op samenwerking met Nederland. Op de begroting 1993 werd zowel door de Nederlandse als de Vlaamse overheid binnen de Nederlandse Taalunie een budget van grensoverschrijdende literaire lezingen ingeschreven. In deze beleidsbrief komen verder nog aan bod de afstemming van ons beider vertaalbeleid en onze gezamenlijke presentatie op de Frankfurter Buchmesse.

Voor een goed begrip van de aard van de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland kan verwezen worden naar de Basisvisie Nederlandse Taalunie (NTU) 2002 (*). Uitgangspunt van de NTU blijft integratie, maar dan wel op het gebied van het beleid en niet (noodzakelijk) van het be-

leidsinstrumentarium. Integratie van beleid houdt in dat steeds het maximaal gemeenschappelijke tot uitgangspunt van het gezamenlijk beleid wordt genomen. Ter versterking daarvan wordt ook een grotere integratie van het ambtelijk overleg nagestreefd.

De integratie van alle beleidsinstrumenten tot één Nederlands-Vlaams voorzieningssysteem stuit vooralsnog op een diepgeworteld verschil in beleidscultuur tussen Nederland en Vlaanderen. Het Comité van Ministers van de NTU geeft dan ook de voorkeur aan een optimale afstemming van de beleidsinstrumentaria, waarbij de beide voorzieningen elk met behoud van de geëigende positie binnen het Vlaamse respectievelijk Nederlandse bestel in nauwe samenwerking, maar niet institutioneel geïntegreerd opereren. Er werd dan ook besloten nu niet voor de constructie van één Fonds voor de Letteren te kiezen, evenmin als voor één Stichting van Vertalingen. Wel zal er in het bijzonder op gelet worden dat nieuwe initiatieven en ook het ontwikkelen van nieuwe beleidsinstrumenten waar mogelijk gezamenlijk gebeuren.

C. ADVIESORGANEN

Zoals in de andere cultuursectoren, zal ik mij bij de voorbereiding en de verdere invulling van het letterenbeleid laten adviseren door enerzijds de administratie en anderzijds twee specifieke adviesorganen.

De voor de letteren bevoegde administratie is de Administratie Kunst, Bestuur Muziek, Letteren en Podiumkunsten, Dienst Letteren en Podiumkunsten. Deze maakt deel uit van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De twee adviesorganen zijn de Commissie Letteren en de Commissie voor het Boek. Zij moeten zo samengesteld zijn dat de verschillende maatschappelijk relevante strekkingen aan bod komen. Maar reële deskundigheid en betrokkenheid bij de sector van de letteren en het boek moeten even streng gehanteerde criteria zijn.

1. Commissie Letteren

De Commissie Letteren, officieel „Commissie van Advies tot bevordering van de Nederlandstalige Letterkunde in België” genaamd, werd opgericht bij koninklijk besluit van 12 maart 1963. Zij adviseert de Minister over de middelen tot bevordering van de Nederlandstalige letterkunde in België. De Commissie brengt adviezen uit over de aankoop van literaire werken, het bevorderen van de publicatie, vertaling en verspreiding van Vlaamse literatuur in andere taalgebieden, de subsidies en steun aan letterkundigen, literaire tijdschriften, verenigingen en manifestaties. De samenstelling ervan vindt men in bijlage 1.

(*) Nederlandse Taalunie, *Beleidskader voor de Nederlandse Taalunie in de jaren negentig*. Stichting Bibliographics Neerlandica, 's Gravenhage, 1993.

2. De Commissie voor het Boek

De commissie voor het Boek heeft een ruim werkveld. Zij heeft tot taak de Minister te adviseren en beleidsondersteunend onderzoek te verrichten over alle problemen die betrekking hebben op het boek en het boekenvak.

Deze Commissie werd opgericht bij besluit van de Vlaamse Executieve van 8 mei 1988. Tijdens haar eerste werkingsperiode (1988-1992), bracht zij belangrijke adviezen uit met betrekking tot de leenvergoeding, de vaste boekenprijs, de reprografie, de culturele acties van de Europese Commissie, het auteursrecht, de culturele en literaire tijdschriften, het uitgeven van moeilijke genres en het wetelijke depot. Op advies van de Commissie zelf werd zij geherstructureerd en werd het aantal leden uitgebreid van 12 naar 18, zodat zowel de auteurs, de logistieke organisaties, het boekenvak, het bibliotheekwezen als de gebruikers erin vertegenwoordigd zijn. Deze herstructurering werd doorgevoerd bij besluit van de Vlaamse Executieve van 3 februari 1993 (zie bijlage II)

D. BEGROTING

De financiële middelen voor het letterenbeleid zijn opgenomen in de programma's Muziek, Letteren en Podiumkunsten (44.2) en Internationale Culturele Betrekkingen (44.4) van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Deze middelen zijn gespreid over een aantal begrotingsposten, die hierna zijn weergegeven. De vermelde bedragen zijn deze van de begroting '93 (in miljoenen franken) :

Aankoop boeken	9,0
Lezingen	10,0
Subsidie Nationaal Fonds voor de Letterkunde K.A.N.T.L.	2,0
Subsidies literaire manifestaties	1,6
Subsidies literaire verenigingen	9,3
Subsidies tijdschriften (literatuur en muziek)	8,3
Subsidies auteurs (literatuur en muziek)	24,0
Prijzen van de Vlaamse Gemeenschap	0,7
Additionele honoraria	7,0
Internationale culturele samenwerking	118,4

Van deze laatste post, die betrekking heeft op alle kunsten, is ongeveer 66 miljoen voorbehouden voor muziek, letteren en podiumkunsten. Inzake letteren gaat het om middelen bestemd voor o.m. vertalingen, internationale boekenbeurzen en tijdschriften, „writers in residence”.

Deze voorstelling vertoont twee nadelen. Enerzijds zijn bepaalde kredieten bestemd voor zowel literatuur als muziek en is het aandeel van beide niet duidelijk zichtbaar. Anderzijds zijn de kredieten voor de letteren versnipperd over een aantal kleine posten. Beide nadelen zullen worden verholpen bij het opstellen van de begroting 1994.

Zoals in 1992 en 1993 zal ik ernaar streven om ook in 1994 de middelen voor het letterenbeleid verder te verhogen. Hiervoor zijn meerdere redenen aan te geven : vooreerst de prioriteit die ik binnen het cultuurbeleid toeken aan de literaire cultuur en het boek ; vervolgens de noodzakelijke onderlinge afstemming van het Vlaamse en het Nederlandse letterenbeleid, wat veronderstelt dat de betreffende budgetten op een vergelijkbaar niveau kunnen worden gebracht.

Een degelijke voorschottenregeling zal ervoor zorgen dat de feitelijke terbeschikkingstelling van subsidies niet onverantwoord lang op zich laat wachten.

II. CONCRETE BELEIDSMAATREGELEN

Achtereenvolgens zullen volgende deelaspecten behandeld worden : de auteurs, de uitgevers, de verspreiding en promotie. Die zijn in gelijke mate voorwerp van overheidszorg, hoewel zoals gezegd zij niet even intens tot de bevoegdheid van de Minister van Cultuur behoren.

A. DE AUTEURS

1. De werkbeurzen

Deze subsidievorm is al een kwarteeuw in voege. In 1993 heb ik de bedragen van de subsidies aan auteurs en vertalers aanzienlijk kunnen verhogen. Binnen het krediet „subsidies aan auteurs van literaire en muzikale werken” heb ik 15 miljoen F voorbehouden voor werkbeurzen voor literaire auteurs en vertalers. In 1992 bedroeg dit krediet slechts 9 miljoen F. In het licht van mijn prioritaire promotie van de scheppende kunstenaar streef ik ernaar om de werkbeurzen nog aan belang te laten winnen.

Een werkbeurs schept immers financiële ademruimte voor een kunstenaar, althans voor een bepaalde termijn en binnen af te spreken voorwaarden, met name in functie van een project. Zij biedt een kunstenaar een stuk financiële vrijheid om professioneel met zijn taak bezig te zijn en zijn creatieve vermogens te ontplooien. Een zekere financiële onafhankelijkheid stelt hem in staat van zijn intellectuele en creatieve vrijheid te genieten ten gerieve van de gemeenschap. Het toekennen van een werkbeurs is niet bestemd om „sociale gevallen” aan een (vervangend) inkomen te helpen, maar, als aspect van cultuurbeleid, om het creatieve potentieel in een gemeenschap te laten gedijen, liefst van bij de bron, dat wil zeggen vanaf een overwogen project, dat door deskundigen op zijn intrinsieke waarde en (voorspelbare) haalbaarheid wordt getoetst en onderweg, evenals achteraf op grond van een activiteitenverslag wordt geëvalueerd. Over dergelijke projectaanvragen laat ik mij door de Commissie Letteren overigens adviseren.

Wat de toekenning van werkbeurzen betreft is er ten gevolge van de non-discriminatiebepaling in

het EEG-Verdrag in 1992 een feitelijke confrontatie met het Nederlandse systeem ontstaan, doordat Vlaamse auteurs in Nederland een werkbeurs aanvragen en vice versa. Er werd toen door het Nederlandse Fonds voor de Letteren en de Vlaamse administratie een ad hoc regeling uitgewerkt, waarbij het Vlaamse systeem gedeeltelijk op hetzelfde spoor als het Nederlandse werd gezet. Dubbelslagen zijn daarbij vanzelfsprekend uitgesloten en daartoe is frequent overleg tussen de uitvoerende instanties vereist. Het Nederlandse systeem, dat een inkomensgrens (uit literaire en andere activiteiten) in acht neemt en een stelsel van maandeenheden voorziet, is een valabel referentiepunt gebleken. De niet-discriminatieregel, die hierbij kenmerkend van toepassing wordt geacht, verplicht er ons toe, de aanvragen vanuit Nederland volgens vergelijkbare criteria te evalueren en eventueel te honoreren. Harmonisering van de regelgevingen in Vlaanderen en Nederland is ons streefdoel.

Dat betekent concreet dat in 1992 ook in Vlaanderen werkbeurzen toegekend werden in de berekeningsvorm van maandeenheden (ten bedrage van een licentiaatswedde ongeveer), met een beperking tot maximum zes eenheden per aanvrager. Conform het Nederlandse systeem wordt daarbij ook gestreefd naar een zekere continuïteit van de subsidie. De maandeenheden, toegekend op kwalitatieve gronden en volgens billijke regels en criteria, zijn daar al een aanzet toe.

Recent overleg tussen de Dienst Letteren en Podiumkunsten van de Vlaamse Gemeenschap en de Nederlandse Stichting Fonds voor de Letteren hebben geleid tot een vernieuwing van de afspraken voor 1993. Zoals vorig jaar zullen Nederland en Vlaanderen autonoom adviseren en beslissen, maar de toegekende subsidies aan éénzelfde auteur of vertaler „verrekenen” zodat dubbele subsidiëring wordt uitgesloten. Het systeem van de maandeenheden zal nog beter afgestemd worden op Nederland door de waarde van een maandeendeheid op hetzelfde niveau als het Nederlandse te brengen – wat een verhoging van 65.000 tot ongeveer 70.000 F inhoudt – en door het maximum aantal eenheden te verhogen van zes naar acht.

Verder acht ik het wenselijk dat ook in Vlaanderen een inkomensgrens wordt gehanteerd. Meerdere argumenten pleiten daarvoor : een dergelijke inkomensgrens beantwoordt volledig aan de basisfilosofie van de werkbeurzen ; bovendien kunnen de beperkte middelen op deze wijze optimaal aangewend worden voor de creatie van literatuur en bevordert deze maatregel de harmonisering met Nederland.

Tenslotte is het wenselijk de timing van toekenning van de beurzen op mekaar af te stemmen zodat beide landen een co-financiering van werkbeurzen gezamenlijk openbaar kunnen maken.

Aan de Commissie Letteren en de Administratie wordt opgedragen deze modaliteiten en voorwaarden verder uit te werken.

Werkbeurzen worden toegekend op grond van kwaliteit, te beoordelen door de Commissie Letteren als adviserende instantie tussen het literaire

veld en de Minister. Een werkbeurs bekroont evenwel niet zozeer de al betuigde kwaliteit van een gevestigd auteur (die het meestal commercieel ook niet zo kwaad doet) ; zij dient vooral beloftevolle jonge auteurs en literaire vertalers te stimuleren door voor hen creatieve ruimte vrij te maken. Zoals verder nog aangestipt wordt, wil ik voorwaarden in materiële zin scheppen voor zogenaamde „cultureel waardevolle minderheidsgenres” als poëzie, literair essay en biografie. Minder goed lopende literaire produkties met een veel lagere omloopsnelheid dan de „sellers” op de markt komen voor dergelijke marktaanvullende ondersteuning vooral in aanmerking.

2. Additionele honoraria

Additionele honoraria worden toegekend aan literaire tijdschriften en culturele kwaliteitstijdschriften met permanente literaire bijdragen. Ze zijn bestemd voor auteurs die via die kanalen essays, gedichten en andere literaire teksten publiceren. Ze zijn een vorm van produktiegericht stimuleren. Die bescheiden subsidievorm is van belang om reden van zijn produktiegerichtheid. Tijdschriftenbijdragen verspreiden niet zelden innoverende ideeën en visies. Zij vervullen een laboratoriumfunctie in de literaire communicatie. Daarnaast vinden jonge en debuterende auteurs vaak een podium-met-lanceerfunctie in literaire tijdschriften. Additionele honoraria moedigen hen aan bij hun aantreden op het literaire forum. De tijdschriften zelf verdienen wegens hun onmisbare rol in de literaire communicatie een substantiële ondersteuning. Die subsidiëring wordt besproken in punt II.B.4. van deze beleidsbrief.

3. Aankopen

Deze vorm van ondersteuning bestaat erin, dat van nieuw gepubliceerde boeken van Vlaamse auteurs, op advies van de Commissie Letteren, een aantal exemplaren aangekocht wordt. Die steunverlening heeft een dubbel doel. Enerzijds ontvangt de auteur een auteursrechtelijke vergoeding met een hoger procentueel aandeel van de verkoopprijs dan door de uitgever uitgekeerd wordt. Anderzijds moedigt de aankoop de uitgever aan om te investeren in literaire produkties. Daarom steunt de Minister van Cultuur uitgeverijen niet op een directe manier. De overheid grijpt alleen corrigerend in de ontoereikende werking van de markt in. Wanneer het gaat om het realiseren en in omloop brengen van literaire produkties, is die marktcorrectie een belangrijk element in het cultuurbeleid. Steun aan literaire uitgeverijen vanuit cultuurpolitiek oogpunt behandel ik verder in punt B.3. Hier wens ik alvast een nieuwigheid in het aankoopbeleid te introduceren. Dit beleid wil ik grotendeels omvormen tot een subsidiëring die rechtstreeks en van bij de bron afgestemd is op de ondersteuning van de produktie van literair werk. Ik wens een systeem in te voeren waarbij selectief en genuanceerd vooraf steun geboden wordt voor de produktie van bepaalde literaire werken. Kwaliteitswerk in moeilijker uit te geven en te verspreiden literaire

genres moet van bij de bron ondersteuning kunnen genieten. Produktieondersteuning-op-manuscript moet aldus mogelijk zijn. Hoewel deze vorm van steunverlening in feite een risicodelende interventie vanwege de overheid genoemd mag worden, valt te verwachten dat debuterende auteurs daarbij minder goed aan bod zullen komen, omdat de vereiste kwaliteit bij hen nog niet of onvoldoende bewezen werd. Daarom mag het aankoopstelsel niet volledig afgeschaft worden, zodat ook via deze weg het werk van debutanten op enige steun kan blijven rekenen. Aldus kan het aankoopbudget als projectsubsidieëring een gedeeltelijk andere bestemming krijgen.

4. Leenvergoeding

Sinds een aantal jaren wordt in werkgroepen en commissies de mogelijkheid van de invoering van een leenvergoeding onderzocht. De vraag rijst of dat een federale of een gemeenschapsbevoegdheid betreft. Wordt de leenvergoeding als leenrecht opgevat en zou zij dus als een tegemoetkoming wegens inkomstandervinding uitgekeerd worden, dan valt zo'n regeling onder het sociaal statuut van de artiest en ressorteert zij als een element van sociaal beleid onder de federale bevoegdheid. Hetzelfde geldt wanneer de leenvergoeding als onderdeel van het auteursrecht beschouwd zou worden. De leenvergoeding wil ik uitdrukkelijk als een element van het cultuurbeleid behandelen en die zo spoedig mogelijk bij decreet invoeren. De leenvergoeding zal om te beginnen Nederlandstalige auteurs, inclusief boekillustratoren, en hun uitgevers een billijke retributie bezorgen.

Daarnaast kan de invoering van een geringe, op democratische grondslag berekende leenvergoeding de leescultuur stimuleren, hoe paradoxaal dat ook moge klinken. Voor wat hoort wat, ook in de sector van de literaire communicatie en dienstverlening. In overleg met de openbare bibliotheken zullen de uitkeringsleutel en de wijze van de inning van de lezersbijdragen zo spoedig mogelijk vastgelegd worden. Bijzondere zorg zal uitgaan naar de modaliteiten van invoering, zodat noch het openbare bibliotheeknet, noch de ontleners zich te zwaar belast voelen. De grootte van de lezersbijdrage kan als billijk gemiddelde via de geautomatiseerde bibliotheekdiensten berekend worden zonder administratieve overlast van het bibliotheekpersoneel. Democratisering van kwalitatieve cultuurgoederen zoals het waardevolle literaire boek blijft een belangrijk richtsnoer van mijn letterbeleid. Uit het wetsvoorstel Lallemant inzake het auteursrecht, momenteel in parlementaire behandeling, moet derhalve het leenrecht gewaardeerd worden om het als leenvergoeding via een Vlaams Cultuurdecreet in te voeren.

5. Vlaamse Cultuurprijzen

Het toekennen van officiële prijzen ter bekroning van een kunstenaar en zijn oeuvre heeft een grote cultuurpolitieke betekenis. Een prijs van overheidswege drukt erkenning en waardering uit en brengt de kunstenaar tevens onder de aandacht van het publiek.

Daartoe is het ook van belang dat zulke prijzen een voldoende nominale waarde hebben en voor de kunstenaar méér dan een symbolische waardering betekenen. De weerklink die de toekenning van zo'n prijs krijgt, is vaak ook gerelateerd aan zijn materiële waarde.

Tot dusver bestaan er zes driejaarlijkse zogenaamde literaire „staatsprijzen”, elk ter waarde van 200.000 F : voor verhalend proza, poëzie, jeugdliteratuur, toneel, vertalingen, kritiek en essay ; en een driejaarlijkse „Staatsprijs” van 400.000 F ter bekroning van een schrijverscarrière. Vooreerst wens ik te onderzoeken hoe de materiële waarde, en tevens de uitstralingswaarde ervan verhoogd kunnen worden. Particulieren en bedrijven hebben in de jongste jaren prijzen ingesteld waarvan het geldbedrag is uitgegroeid boven het niveau van de openbare prijzen. Een te groot verschil tussen de bedragen van privé zijde en van overheidswege is van cultuurpolitiek oogpunt uit ongunstig. Ontwaardiging van de officiële bekroningen kan er immers het gevolg van zijn. Ik blijf gehecht aan de handhaving van de „Vlaamse Cultuurprijzen” en wil niet alleen de zes bestaande prijzen behouden, maar ook het geldbedrag ervan opdrijven tot 500.000 F voor elke prijs in de onderscheiden genres, waarvan er telkens twee per jaar bekroond zouden worden. De prijs ter bekroning van een schrijverscarrière zou moeten verhoogd worden tot 1.000.000 F en zou dan vijfjaarlijks worden uitgereikt.

B. DE UITGEVERS

1. Vaste Boekenprijs

Sinds zowat een decennium wordt in Vlaanderen en binnen de Nederlandse Taalunie systematisch over de problematiek van de vaste boekenprijs gediscussieerd. De meningen terzake zijn vaak nog verdeeld. Bovendien zorgt de onmisbare internationale dimensie van de boekenmarkt voor nog meer onduidelijkheid in het zoeken naar een oplossing.

Vaststaat in elk geval dat we ons hier begeven op het terrein van de markt, waar vooral economische en commerciële argumenten gelden : ook voor het boek dus. De positie van het boek op dit terrein is de jongste jaren niet steeds de meest stevige en stabiele gebleken. Ik wil echter het boek en meer bepaald het literaire boek als een commercieel product, maar ook en vooral als een te koesteren cultuurgoed beschouwen.

Als beleidsverantwoordelijke voor cultuur acht ik het nodig en verantwoord deze culturele waarde te bewaren door marktcorrigerend in te grijpen : o.m. door het nastreven van een vaste boekenprijs. Dat lijkt mij niet in tegenspraak met de houding van de Europese Gemeenschap. De Europese Commissie heeft in 1985 reeds haar mening daarover gegeven. Zij wenst geen communautaire richtlijnen voor prijsbinding uit te vaardigen, maar aanvaardt anderzijds wel dat de nationale overheden pragmatische regelingen en oplossingen zoeken

voor de problemen terzake in sommige taalgebieden. Trouwens in de meeste Europese landen bestaan regelingen.

Zeer recent heeft het Europees Parlement erop aangedrongen, dat de BTW in landen van de Europese Gemeenschap afgeschaft wordt voor boeken, kranten en weekbladen ; ook heeft het bij die gelegenheid de invoering van een vaste boekenprijs binnen de verschillende taalgebieden aanbevolen. Ik ben ervan overtuigd dat vaste afspraken, met name wettelijke reglementeringen, de beste garantie bieden voor alle betrokken partijen : de uitgevers en de boekhandelaars, en uiteindelijk ook de auteurs. Zij beogen immers een degelijke economische positie voor de produktie en voorwaarden voor het voortbestaan van het boek als cultureel gegeven.

Andermaal moet ik er op wijzen dat deze hele materie behoort tot de federale bevoegdheid. Reeds op 26 juni 1991 sloot de Vlaamse regering zich aan bij een motie van de Interparlementaire Commissie van de Nederlandse Taalunie waarin werd aangedrongen op de invoering van een prijsbinding voor het boek, en maakte deze problematiek aanhangig bij het Overlegcomité Regering-Executieven. Dit overlegcomité besliste de zaak te laten onderzoeken in een gemengde werkgroep, wat echter nooit gebeurde.

Na mijn aantreden als Vlaams minister van Cultuur deden zich enkele nieuwe ontwikkelingen voor. Zo werd een naar mijn oordeel goed wetsvoorstel door de heer Suykerbuyk ingediend in de Senaat. Het voorstel beoogt door het invoeren van een vaste boekenprijs o.m. dat er voldoende pluriformiteit in het boekenaanbod gewaarborgd wordt en dat er voldoende verkooppunten behouden blijven om de bereikbaarheid van het boek optimaal te maken.

Bovendien verklaarden zowel het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie als de Vlaamse regering, zich nogmaals – en ditmaal éénparig – voorstander van de totstandkoming van een vaste boekenprijs voor het hele Nederlandse taalgebied. De zaak werd opnieuw aanhangig gemaakt bij het Overlegcomité. De besprekingen in het Overlegcomité en de gemengde werkgroep leidden tot een belangrijke innovatie : voor het eerst kwam er een eenduidige en eensluidende uitspraak van de ministers van cultuur van de drie gemeenschappen over de opportuniteit van een vertikale prijsbinding voor boeken (zie bijlage III). Op 8 januari 1993 gelaste het overlegcomité de federale Minister van Economische Zaken met bijkomend onderzoek over de concrete toepassingsmodaliteiten van een vaste boekenprijs binnen de geldende economische reglementering. Aanvullend heeft België – en Vlaanderen – tijdens het voorzitterschap van de E.G., in de tweede helft van 1993, een unieke gelegenheid om positieve initiatieven te nemen ten aanzien van de Nederlandstalige literatuur en het Nederlandstalige boek.

2. Leenvergoeding

In punt II.A.4. van deze Beleidsbrief heb ik al medegedeeld, dat ik een leenvergoeding in openba-

re bibliotheken via een decretale regeling wil invoeren. Vanzelfsprekend zullen de baten daarvan ook de uitgevers naast de auteurs ten deel vallen. Zij zijn immers allebei actoren in het productieproces van een boek. Het ontlenen van een boek in een bibliotheek veronderstelt een dienstverlening die cultuurgoederen, geproduceerd door actoren met eigendomstitels, distribueert en ter beschikking stelt. Daarvoor mag een billijke vergoeding geïnd worden. Een kleine bijdrage van de ontleners kan gunstig inwerken op de kwaliteit van de vraag m.b.t. de dienstverlening in een bibliotheek. Het bevorderen van de kwaliteit van de vraag is een belangrijke cultuurpolitieke taak van de overheid. In dit verband wens ik ook het reprorecht ter discussie te stellen in samenspraak met alle betrokken instanties.

3. Produktieondersteuning

Bij de bespreking van de aankoop van boeken in punt A.3. heb ik al aangegeven dat ik het huidige aankoopstelsel wil bijsturen. Ik wil een aanzienlijke fractie van het aankoopkrediet besteden in de vorm van subsidies aan debuterende auteurs, wat, zoals gezegd, ook „op manuscript” kan geschieden. Tegelijk wil ik een systeem introduceren van rechtstreekse subsidiëring die de produktie van literaire teksten mogelijk maakt. Ik wil in geen geval de indruk wekken dat ik me met die produktieondersteuning wil begeven op het terrein van de uitgevers zelf. Het boek is, zoals al gezegd, méér dan alleen maar een commercieel goed op een vrije markt. Kunst is zeker een zaak van produktie, commercie en afname, maar ook van creatie en participatie. Precies om die laatstgenoemde waarden in bescherming te nemen op een vrij kleine markt als de onze, is een voldoende pluriform en fijnmazig aanbod vereist, dat bovendien voldoende democratisch gespreid wordt. Het is dan ook nodig selectief en gericht marktcorrigerend of marktaanvullend van overheidswege op te treden. Naast de al vermelde genres met „lage omloopsnelheid” noem ik hier ook nog de Verzamelde Werken, die meestal in langlopende afleveringen over meerdere volumes verschijnen en van bij de start een zekere garantie van produktieondersteuning en afnamebegeleiding moeten krijgen. Aldus waakt de overheid niet alleen over de bekendmaking van het allernieuwste werk, maar ook over het patrimonium van de letteren. Kleine uitgeverijen die in de literaire sector hard werken, kunnen op die manier eveneens een welkome aanmoediging krijgen. Over het algemeen kan de Vlaamse overheid ten aanzien van alle literaire uitgevers mede-risicodragend optreden door ze uit te nodigen om zogeheten „cultureel waardevolle minderheidsboeken” op de markt te brengen. Vanzelfsprekend blijft een deel van het aankoopkrediet bestemd voor de aankoop van kwalitatief hoogstaande werken die niet op de boven geschetste wijze via produktieondersteuning tot stand gekomen zijn.

4. Tijdschriften

In verband met de additionele honoraria (punt 1.2.) wees ik al op de rol van culturele en literaire

tijdschriften. Jong talent met nieuwe ideeën gedijt vaak het best in de kweekvijver van tijdschriften, die als geschikte communicatiekanalen in het literaire veld fungeren. Het is van belang dat ze structureel gesteund en met subsidies aangemoedigd worden. Die subsidiëring moet getoetst worden op kwaliteitsgronden, zoals dat overigens gebeurt door de adviserende Commissie Letteren. Tijdschriften met professionele aanpak, kwalitatief hoogstaande bijdragen en voldoende brede uitstraling en relevantie in het literaire veld kunnen op overheidssubsidies rekenen.

C. SPREIDING EN PROMOTIE

Spreiding en promotie van de literatuur krijgen gestalte in verschillende initiatieven : lezingen, manifestaties, verenigingen, vertalingen.. . Bijzondere aandacht zal gaan naar twee veelomvattende projecten op het vlak van de leesbevordering. Deze is het terrein bij uitstek waarop de departementen van Cultuur en Onderwijs voor een gezamenlijke concrete opdracht staan. Het geplande onderzoek (zie deel I.A. van deze beleidsbrief) moet dan ook resulteren in een actieplan dat specifiek gericht is op jongeren.

Een tweede project is de Europese campagne ter bevordering van het boek en het lezen, die van start gaat in april 1993, onder Deens voorzitterschap, en die 18 maanden zal duren. Ook Vlaanderen zal hieraan actief deelnemen. Hierover zijn gesprekken gaande tussen mijn administratie en vertegenwoordigers van belangrijke organisaties zoals de Vereniging ter Bevordering van het Vlaamse Boekwezen en van het Nationaal Centrum voor Jeugdliteratuur, die organisator zijn van respectievelijk de Antwerpse Boekenbeurs en de Jeugdboekenweek.

1. Lezingen

Het systeem van de literaire lezingen is een belangrijke bijkomende mogelijkheid om gestalte te geven aan de spreiding en promotie van de literatuur. Zeker op een ogenblik dat een terechte bezorgdheid over de afnemende leesbehoefte in grote groepen van de samenleving meer en meer veld wint onder beleidsverantwoordelijken, opvoeders, ouders, leraars. . . . vertoont een instrument als literaire lezingen een groeiende cultuurpolitieke relevantie.

Het systeem komt de auteur, maar evenzeer zijn potentieel lezerspubliek ten goede. De auteur manifesteert zich rechtstreeks voor een publiek en kan aldus ook de belangstelling voor het boek en de letteren opwekken of aanwakken. Ongemeen boeiend voor de lezer, en voor de jonge lezer in het bijzonder, kan zijn de ontdekking van een schrijver achter een boek dat hij in een open gesprek dan nog kan bevragen.

Het succes van schoollezingen biedt daarvan klinkende illustraties. Ik acht het daarom wenselijk dat

in het vernieuwde reglement voor de lezingenlijst, die via de Administratie Kunst wordt verspreid, een positieve discriminatie ingebouwd wordt voor instanties die zeer intensieve contacten met schrijvers mogelijk maken, zoals voor lezingen in het kader van de Jeugdweek en de Schrijversacademies.

Ik voeg daar terloops aan toe, dat het statuut, de subsidiëring en werking van Schrijversacademies zoals die te Antwerpen, Gent en Leuven grondig doorgelicht moeten worden, omdat zij met terechte aanspraken op een aanzienlijk aantal schrijverslezingen per jaar, een relatief grote fractie van het krediet in beslag nemen.

Ik acht het om alle genoemde redenen nodig om de middelen voor het lezingensysteem te verhogen. Enerzijds moet het totale aantal lezingen (nu al ongeveer 2.000 per jaar) nog kunnen stijgen. Anderzijds moet een auteur een minimumvergoeding van 5.000 F kunnen krijgen. Belastingvrijdom voor zo'n gering bedrag dient te worden bestudeerd.

2. Literaire manifestaties

Naast het meer op individuele contacten afgestemde systeem van lezingen subsidiëren wij ook al ettelijke jaren literaire manifestaties die op een ruimer publiek gericht zijn. Het is voor de communicatie in het literaire veld nuttig en nodig, dat auteurs eens geconfronteerd kunnen worden met een breed publiek van belangstellenden. Dergelijke contacten houden kansen op vernieuwing open, al was het maar omdat op die momenten de kunst uit haar cocon treedt. De overheid rekent het zich als plicht aan, zulke waardevolle initiatieven van cultuuroverdracht en -spreiding subsidiërend te steunen. Voorrang wordt daarbij gegeven aan kwalitatief aantrekkelijke initiatieven die goed georganiseerd en gepromoot worden en een ruim publieksbereik garanderen.

3. Literaire verenigingen

Verenigingen in de literaire sector kunnen in twee categorieën ingedeeld worden : verenigingen van letterkundigen en verenigingen met een specifieke werking in het literaire veld. De eerste categorie vervult ongeveer dezelfde rol in het werkveld van de letteren als de tijdschriften : ze zijn een contactkanaal voor informatie en communicatie. De tweede groep heeft vooral een doorgeef- en uitstralingsfunctie. Ze moeten verder gesteund worden, met die restrictie evenwel dat verenigingen met een breder dan lokale spreiding en werking prioriteit genieten. Versnippering van de al zo krappe middelen en verlies van impact moeten ook hier vermeden worden. De subsidiëring zal vooral gebaseerd zijn op de kwaliteit en het nut van de werking, die zullen moeten blijken uit een degelijk gemotiveerd activiteitenplan met begroting, en uit de positieve beoordeling door de Commissie Letteren.

4. Internationale spreiding en promotie

Indien we onze literatuur en onze schrijvers een efficiënte promotie en bekendheid willen geven, moeten we ons daarbij met de vereiste slagkracht ook op het buitenland richten.

a. Het vertaalbeleid

Sinds de afschaffing van de gezamenlijke stichting voor Vertalingen met Nederland werd in Vlaanderen een eigen vertaalbeleid ontwikkeld. Vertalers zijn de beste pleitbezorgers bij buitenlandse uitgevers. Zij verdienen voor hun bemiddelende rol behoorlijk vergoed te worden. De vergoeding wordt evenwel maar uitbetaald, wanneer een contract met een uitgever werd afgesloten en het project voldoende relevantie vertoont voor ons literair imago. Sinds 1990 werd met beperkte middelen een behoorlijk succes geboekt : meer dan 60 boeken werden in meer dan 10 Europese talen vertaald en uitgegeven.

Ik wil een doelgericht en adequaat vertaalbeleid verder uitbouwen. Kwaliteitswerk moet vanzelfsprekend prioritair aan bod kunnen komen. Onze beste auteurs kunnen onze nuttigste culturele ambassadeurs zijn, indien wij erin slagen ze op de passende wijze in de doeltaalgebieden te importeren. Vertalen alleen is immers niet voldoende : er moet ook gewaakt worden over een maximale garantie van verspreiding op de vreemde markt.

Mijn prioriteiten gaan in dezelfde richting als de culturele akkoorden die tegenwoordig afgesloten worden : voorrang wordt verleend aan de landen van de Europese Gemeenschap en aan Centraal-Europa. Maar het is voor Vlaanderen ook nodig aandacht te besteden aan landen met Latijnse cultuur, inclusief de Canadese provincie Quebec. De Vlaamse overheid beschikt over een „Vertalershuis”, gelegen in het Groot Begijnhof te Leuven. Vertalers worden er gehuisvest voor de duur van een maand, zij krijgen er een verblijfsvergoeding en andere faciliteiten, in het universitaire milieu kunnen zij onderzoeks- en studiewerk verrichten m.b.t. hun vertaalproject. Een uitbreiding van de verblijfsmogelijkheden in het Vertalershuis (momenteel is slechts één verdieping beschikbaar) is gewenst. Op het organisatorische vlak is een nauwe samenwerking met het Produktie en Vertalingenfonds in Nederland geboden. Die samenwerking kreeg al gestalte in een aantal gezamenlijke initiatieven zoals een driemaandelijks Nieuwsbrief, een driemaandelijks Engelse en Franse newsletter „Six Books from Flanders”, een aantal brochures in het Engels en Frans over Vlaamse en Nederland-

se auteurs en hun werk, enz. In dat verband vermeld ik de Vlaams-Nederlandse Stichting Ons Erfdeel die met haar publikaties *Septention* en *The Low Countries*, evenals met haar bloemlezingen van Nederlandstalige prozaschrijvers en dichters, in vier talen, bijdraagt aan de internationale bekendmaking van onze literatuur.

b. Writers in Residence

Twee jaar geleden werd met de Madison University in Wisconsin-USA een overeenkomst gesloten voor het zenden van een Vlaams auteur die gedurende één jaar lezingen geeft over Vlaamse literatuur en cultuur. (Willy Spillebeen en Dirk van Bastelaere hebben daar als „writer in residence” verbleven.) Na twee jaar ervaring lijkt het nu gepast om het systeem van de „writers in residence” te behouden, maar het te heroriënteren zowel wat de duur als de plaats van „residentie” betreft. Voorkeur moet voortaan gegeven worden aan opdrachten van kortere duur (enkele maanden) en op de plaatsen waar wij onze culturele akkoorden en in het verlengde daarvan ook ons vertaalbeleid naartoe richten, met name de Europese Gemeenschap en Centraal Europa. Het is zinvol de prioriteiten van het vertaalbeleid en van het writers-in-residence systeem op elkaar te laten aansluiten, omdat ze elkaar kunnen ondersteunen. Dat sluit korte verblijven buiten Europa evenwel niet uit.

c. Boekenbeurzen

Deelname aan grote internationale boekenbeurzen is ons derde luik in het internationale promotie- en spreidingsbeleid, waarmee wij zowel Vlaamse auteurs in het buitenland bekend kunnen maken als ook hun uitgevers een promotie over de grenzen bezorgen. Dergelijke boekenbeurzen zijn zeer geschikte momenten voor buitenlandse contacten van uitgevers, auteurs, vertalers. De marktprioriteiten zullen andermaal bepaald moeten worden naar analogie met wat in de vorige twee punten gestipuleerd werd. De meest spectaculaire gestalte van onze samenwerking zal onze aanwezigheid op de Frankfurter Buchmesse 1993 zijn. De Nederlanden fungeren er als „Schwerpunkt”, Vlaanderen heeft op paritaire basis bijgedragen aan de financiering van dat gezamenlijk project. Wij hopen er veelvuldig de vruchten van te plukken tijdens de Buchmesse zelf en vooral wanneer zij haar deuren na de feestweek zal hebben gesloten. Aan de Stichting Frankfurter Buchmesse werd dan ook, als eerste in de sector van de letteren, de eervolle opdracht van Vlaams cultureel ambassadeur verleend.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Samenstelling van de Commissie Letteren

Wordt benoemd tot voorzitter van de Commissie van Advies tot Bevordering van de Nederlandse Letterkunde in België :

de heer Marcel VAN NIEUWENBORGH

Worden benoemd tot lid van de Commissie van Advies tot Bevordering van de Nederlandse Letterkunde in België :

sectie verhalend proza :

de heer Jos BORRÉ

de heer Wim DE GEEST

sectie poëzie :

de heer **Marc** ANDRIES

de heer Patrick LATEUR

sectie kritiek & essay :

de heer **Marc** REYNEBEAU

de heer Piet THOMAS

sectie toneelletterkunde :

de heer Raymond VERVLIET

mevrouw Carla WALSCHAP

sectie Jeugdliteratuur :

de heer Erik DE TEMMERMAN

mevrouw Mariëtte VAN HAELEWIJN

Worden in het bijzonder belast met de promotie van de Nederlandstalige literatuur in het buitenland, meer bepaald met het vertalingenbeleid :

mevrouw Mariëtte VAN HAELEWIJN

mevrouw Carla WALSCHAP

BIJLAGE II

Besluit van de Vlaamse Executieve tot oprichting van een Commissie voor het Boek

DE VLAAMSE EXECUTIEVE,

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988 en de bijzondere wetten van 12 januari 1989 en 16 januari 1989 ;

Overwegende dat het boek en het boekenvak in Vlaanderen voor verschillende specifieke problemen staan die zowel de auteurs, uitgevers, boekhandelaars, boekimporteurs, openbare bibliotheken, pers als de gebruikers aanbelangen ;

Overwegende dat beleidsondersteunend onderzoek betreffende deze problemen noodzakelijk is ;

Overwegende dat een dergelijke taak bij voorkeur opgedragen wordt aan vertegenwoordigers uit alle sectoren en belangengroepen die bij het boekwezen betrokken zijn ;

Gelet op het advies van de Commissie voor het Boek, gegeven op 27 november 1991 ;

Gelet op het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting, gegeven op 26 januari 1993 ;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

Artikel 1

Onder de benaming „Commissie voor het Boek” wordt een commissie opgericht die ten behoeve van de Vlaamse minister bevoegd voor cultuur, alle beleidsondersteunend onderzoek zal verrichten omtrent de problemen die het boek en het boekenvak in Vlaanderen, de auteurs, de uitgevers, de boekhandelaars, de boekimporteurs, de openbare bibliotheken, de pers en de gebruikers betreffen.

Artikel 2

De Commissie bestaat uit 18 effectieve en 18 plaatsvervangende vertegenwoordigers van de onderscheiden geledingen van het boekenvak :

1° namens de auteurs :

- a) de Commissie van Advies tot Bevordering van de Nederlandstalige Letterkunde in België ;
- b) het Pen Centrum ;
- c) de Vereniging van Vlaamse Letterkundigen ;
- d) de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- & Letterkunde ;

2° namens de logistieke organisaties :

- a) de Adviescommissie voor het Auteursrecht ;
- b) SABAM ;
- c) de Dienst Openbare Bibliotheken ;
- d) de Dienst Letteren en Podiumkunsten ;

3° namens het boekenvak :

- a) de Algemene Vlaamse Boekverkoopersbond ;
- b) de Verenigde Boekenimporteurs ;

- c) de Vereniging van Uitgevers van Nederlandstalige boeken ;
- d) de Vlaamse Vereniging van Tijdschriftuitgevers ;
- 4° namens het bibliotheekwezen :
 - a) de Hoge Raad voor Openbare Bibliotheken ;
 - b) het Vlaams Overlegorgaan inzake Wetenschappelijk Bibliotheekwerk ;
 - c) de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezen (sectie schoolbibliotheken) ;
- 5° namens de consumenten :
 - a) de Prijzencommissie ;
 - b) de Raad voor het verbruik ;
 - c) het Departement Onderwijs.

Artikel 3

De leden van de Commissie worden door de Vlaamse regering benoemd voor een periode van vier jaar. Uit hun midden kiezen zij een voorzitter. Hun mandaat is hernieuwbaar.

Artikel 4

Een ambtenaar van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, daartoe aangesteld door de Vlaamse minister bevoegd voor cultuur, is secretaris. De secretaris is niet stemgerechtigd.

Artikel 5

Het besluit van de Vlaamse Executieve van 25 juni 1987 tot oprichting van een Commissie voor het Boek wordt opgeheven.

Artikel 6

De Vlaamse minister bevoegd voor cultuur is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 3 februari 1993.

De minister-president van de Vlaamse regering,

L. VAN DEN BRANDE

De Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden,

H. WECKX

BIJLAGE III

De Vaste Boekenprijs : principieel standpunt van de Vlaamse,
de Franse en de Duitstalige Gemeenschap

De Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap dringen aan op de invoering van een vaste boekenprijs op basis van cultuurpolitieke motieven. In navolging van de andere Lid-Statens van de Europese Gemeenschap (uitzondering : België, Griekenland en Portugal) waar een wettelijke of privaatrechtelijke regeling bestaat, moet een vaste boekenprijs in België bijdragen tot de realisatie van :

- een verscheidenheid aan titelproductie op het niveau van de uitgevers, zeker voor de zogenaamde minder commerciële genres
- een fijnmazig distributienet van boeken met een grote keuzemogelijkheid en service voor de koper ;
- het veilig stellen van de positie van het medium boek in functie van behoeften aan informatie, recreatie en educatie van de samenleving.

De vaste boekenprijs moet toegepast worden op alle boeken die in België circuleren, ongeacht hun oorsprong, en bijgevolg evengoed op geïmporteerde boeken als op boeken die in België worden uitgegeven.

Het wetgevend initiatief van senator Suykerbuyk kan hiervoor het kader bieden, te plaatsen binnen de economische wetgeving in België.

De unieke situatie van België in Europa, waarin vanuit de drie cultuur-/taalgemeenschappen intensief grensoverschrijdend boekenruilverkeer plaatsgrijpt, vereist een opstelling ten aanzien van de Europese Commissie die voor boeken cultuur en economie verbindt.

Ondersteunend hiervoor is de cultuurparagraaf (artikel 128) in het Verdrag van Maastricht.
